

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 2. De actibus diuinæ voluntatis prædestinantis, eorumque ordine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

tum habet notitij supra dictis, virtualiter aut formaliter practicas, dirigentibus intentionem finis, electionem mediorum, & vsum siue applicationem & executionem. Vtrum verò notitiæ illæ practicae imperium vocari possint, aut debeant, alio sensu quam supra explicato? quæstio est de nomine & nullius momenti.

7. Dico tertio, Aliquam scientiam visionis, seu de rebus in aliqua temporis differentia absolute extituras, fuisse ratione prioris omni decreto nostræ prædestinationis: ad completam verò prædestinationem, multiplicem aliam scientiam visionis fuisse præsuppositam.

Prima pars probatur, quia supposito (quod in tractatu de Incarnatione probabimus) Christum fuisse primo prædestinatum, ceterosque omnes propter ipsum eiusque merita prædestinari: Christus ut præuisus, eiusque merita ut præuisa, sunt ratione priora tota nostra prædestinatione adæquatè sumpta. Quia sunt motuum voluntatis diuinæ, propter quod gloriam nobis impendit, & procurat per media idonea. Hoc autem Christo singulare est. Nam ex parte ipsius prædestinati, vel aliorum, nihil est quod absolute præuisum, fuerit causa totius suæ prædestinationis. Potest tamen vnus prædestinatus esse causa prædestinationis, completæ alterius, ut dicam paulo post.

8. Dices nonnullos nasci ob preces sanctorum, quorum intercessionibus parentes illis à Deo impetrant. Ergo sancti qui sunt causa ut sint, sunt etiam causa in radice ut Deus illis gloriam intenderit, & reliquorum quæ sequuntur ex illa intentione; ac proinde totius eorum prædestinationis adæquatè sumptæ.

Respondeo non esse causam antecedentis illius intentionis generalis, quæ Deus confusè pro illo signo rationis, voluit gloriam omnibus hominibus quomodocumque; & quæcumque ex causa futuris. In qua intentione confusè comprehendebant homines illi, sanctorum precibus impetrandi. Imò neque propter hoc præcisè quòd impetraverint ut nascerentur, esse causas prædestinationis ipsorum formaliter & per se: sed tantum esse causas, ut sint in rerum natura, eodem modo quo si nulla esset prædestinatio. Aliunde verò est quòd Deus omnes creaturas intellectuales ad gloriam destinet. Adde simili argumento probatum iri, eos qui peccato suo fornicationis, adulterij, sacrilegij, sunt causa ut aliqui nascantur, esse pariter causas totius eorum prædestinationis, quod absurdissimum est.

9. Sunt qui putent scientiam visionis de persona prædestinanda, præsupponi necessariò ipsius prædestinationi: eo quòd natura præsupponitur gratiæ; & subiectum, formis accidentalibus. Sed falluntur, quia licet ordine executionis natura præsupponatur gratiæ respectu eiusdem, & subiectum præsupponatur formis accidentalibus: potest tamen ordo intentionis esse dixeris, ita ut Deus

Tomus I.

intendat homines creare propter gloriam, & velit eos esse ut beati sint, & cum Christo in perpetuum regnent. Ac licet non possit desiderari alicui gloria & beatitudo, absque eo quòd ipse includatur in obiecto, talis desiderij, & actus simul tendat in vtrumque, multare in quo: potest tamen inter obiecta esse ordo à quo: ita ut quamuis simul eodem actu indiuisibili expectantur: vnum tamen propter aliud expectatur: id est, vnum se appetatur, & sit alteri ratio cur appetatur.

Secunda pars conclusionis, quòd scilicet multiplex scientia visionis præsupponatur ad prædestinationem completam, probatur quia Deus non completè prædestinat, id est, absolute & efficaciter decernit dare gloriam, nisi præuiso bono statu finali, & vso mediorum vel auxiliorum salutis. Vem non decernit efficaciter infundere fidem, & alios habitus supernaturales, ac remittere peccata & iustificare, nisi præuiso bono vso Sacramentorum, vel actibus supernaturalibus, quibus ad hæc sufficienter disponimur. Neque decernit efficaciter augmentum gratiæ & gloriæ, nisi præuisis meritis, aut alijs causis augmenti. Quidam etiam media & auxilia salutis dare non decernit efficaciter, nisi præuiso vso bono mediorum & auxiliorum ante collatorum, vel orationes nostras, aut aliorum pro nobis orantium. Possunt enim alij alijs impetrare à Deo, ut efficacius uocentur & conuertantur, vel ut perseuerent, atque etiam eximia gratiæ beneficia consequantur. Iuxta illud vulgatum, Si Stephanus non orasset, Ecclesia Paulum non haberet. Et in Iacob, 5. v. 16. *Orate pro inuicem & saluemini, multum enim ualet deprecatio iusti assidua apud Deum.*

SECTIO II

De actibus diuinæ voluntatis prædestinantis, eorumque ordine.

Actus diuinæ voluntatis, ad negotium prædestinationis pertinentes, generatim duo sunt: intentio finis, & electio mediorum. Atque enim duo qui videntur quibusdam esse istis addendi, nempe voluntas efficax & absoluta saluandi eos qui præiudicantur esse habituri conditiones necessarias, & vsum seu applicatio potentia ad exhibenda media hoc tempore, exequendumque totum decretum: illi, inquam, non differunt intrinsecè à prioribus; sed tantum per comparationem ad aliquid ipsi extrinsecum. Nam intentio antecedens inefficax & conditionata pro illo signo rationis antecedente præuisionem operum vel boni status finalis, est absoluta & efficax posita præuisione conditionis necessariæ absolute futuræ. Electio quoque mediorum, id est, voluntas efficax, quam Deus habet ab æterno conferendi suo tempore hæc & illa media mouet seu applicat potentiam executionis, id est, omnipotentiam diuinam, ut ea conferat suo tempore: ut ostendimus disp. 11. sect. 7. n. 59.

M m

12. Hoc supposito queritur primò, vtrum sit ordo rationis inter actus supra dictos? Negant aliqui existimantes ne ratione quidem distingui: quia, inquit, omnis imperfectio remoueri debet à voluntate Dei. Esset autem imperfectio si Deus primò intendere ea quæ idonea sunt. Quæ imperfectio in nobis oritur ex eo quòd mediòrum efficaciam non satis percipiamus nisi adhibita còsultatione. Deinde quia Deus non vult nobis beatitudinem nisi dependenter à medijs. Ergo eius intentio fertur simul indiuisibiliter in finem & in media.

13. In prædeterminatione intentionis finis distinguitur à electione mediòrum, eamque præcedit.

Dicendum tamen est intentionem finis, formaliter sumpti vt finis est, esse actum ratione distinctum, & ordine rationis priorem electione mediòrum. Probatur primò, esse distinctum: quia actus diuini distinguuntur ratione per comparationem & æquivalentiam ad nostros, iuxta doctrinam D. Thomæ q. 13. art. 4. in corp. de modo distinguendi attributa diuina. Atqui in nobis intentio finis & electio mediòrum distinguuntur: sæpissimè què sit, vt intentio finis præcedat, etià duratione, electionem mediòrum. Item intentio finis versatur tantum expressè & determinatè circa finem: confusè verò tantum circa media, & indeterminatè, pro illo signo rationis, si multa sunt media, quorum quodlibet sufficiat. Electio verò versatur expressè & determinatè circa medium vnum aut plura: ergo illi actus sunt diuersi, quandoquidem tendunt diuerso modo in objectum.

14. Probatur secundo intentionem finis esse priorem electione mediòrum: quia finis quæ intentus formaliter vt finis, est causa & motiuum cur eligantur media. Ac sicut id quod per se cognoscitur, & est motiuum cognoscendi aliud, est præcognitum ordine rationis, saltem à quo: ita quod per se expetitur, & est motiuum expetendi aliud, est prius expetitur ordine rationis saltem à quo: Dixi autem in conclusione, intentionem finis formaliter vt finis: quia non nego id quod est finis materialiter sumptum, & id quod est medium, simili modo sumptum materialiter, posse amari eodem actu propter se, sine ordine rationis, per modum totius cuiusdam objecti, sine causalitate vnius partis ad alteram. Sed hoc non est amare finem vt finem, & media vt media. Sicut cognoscere eodem actu veritatem materialem antecedentis, & conclusionis per se immediatè, non est cognoscere præmissas vt præmissas formaliter, id est, vt surgentes munere præmissarum circa conclusionem.

15. Ad primum argumentum contrariæ sententiæ Respondeo nullam esse imperfectio- nem, in eo quòd actus simplex diuinæ voluntatis, qui realis vt idem est intentio finis & electio mediòrum, æquualeat duobus actibus creaturarum, quorum vnus est intentio finis, alter est electio mediòrum. Neque propterea Deum consultare de medijs, quasi ignoret eorum efficaciam: sed tantum illum

actum, ratione suæ perfectionis & amplitudinis, præbere nobis fundamentum suuicis præscindendi & considerandi ipsam quatenus respondet intentioni voluntatis creatæ, non expressè & determinatè versanti circa media; abstrahendo ab eo quòd idem actus adæquatè consideratus secundum totam perfectionem, quam à parte rei habet, est etiam volitio expressa & determinata mediòrum.

Dices hoc ipsum esse tribuere Deo magnam imperfectio- nem: dicere scilicet quòd eius volitio sit confusa pro aliquo instanti rationis: quemadmodum dicere quod cognitio Dei sit confusa pro aliquo instanti rationis, est tribuere Deo imperfectio- nem in cognoscendo.

Respondeo non propterea tribui Deo imperfectio- nem; sed solum eius perfectionem imperfectè à nobis, & inadæquatè concipi. Neque eius volitio aut cognitio est confusa à parte rei in vno instanti temporis, sed tantum distinguitur à nobis per mètrem in duos conceptus obiectiuos, & inadæquatè concipi, & alterum distinctum, propter æquivalentiam ad plures actus creaturarum, quorum vnus est ipsa còfusio, alter distinctus, & est, vnus cadit confusè in aliquod obiectum, in quod alter cadit distinctè. Ita qui melius de Incarnatione philosophantur, dicentque Christum fuisse decretum ante peccatum; dicunt pro illo signo rationis non fuisse decretum determinatè vt venturum in carne passibili, neque vt venturum in carne impassibili; sed priorem modum fuisse determinatum ratione posterius, est præuisione peccati. Quare decretum Incarnationis pro priori signo rationis fuit indeterminatè & confusè quoad modum veniendi; & Deus vi illius decreti nõ cognouit venturum esse distinctè hoc aut illo modo, sed còfusè & indeterminatè alterutro.

Ad secundum argumentum Respondeo licet intentio finis feratur indiuisibiliter in media necessaria (volumus enim finem vt assequibilem per media) & similiter electio mediòrum feratur indiuisibiliter in finem, volumus enim media propter finem: neque potest fit in illo actu præscindi aliqua ratio, quæ sit præcisè volitio finis sine medijs, aut mediòrum sine fine: aliter tamen fertur intentio circa finem & media, & aliter electio. Nam intentio fertur expressè & determinatè in finem: confusè verò & indeterminatè versatur circa media è pluribus eligibilia. At electio fertur in ipsa media distinctè & determinatè. Item intentio fertur in finem tanquam primus motus voluntatis, & principium totius negotij. Electio verò fertur in media propter finem, tanquam inseruiens intentioni, & ab illa ducens originem.

Instabis, quia si distinguimus in Deo intentionem finis ab electione mediòrum, propter æquivalentiam actus diuinæ voluntatis ad intentionem & electionem creatam: ergo etiam vsus in Deo distingui debet ab electione, quoniam actus ille diuinæ voluntatis æquè respondet vsui, siue actui distincto, quo voluntas creatæ applicat

potentiam executivam, aut aliam sibi subiectam, ad operandum.

Electio mediatorum prae-
determinationis
non differt
ab usu in
Deo.

Respondeo ideo in nobis distingui usum ab electione mediatorum, quia cum postea applicamus ad opus potentiam executivam, egerimus nouo actu & impulsu efficaci voluntatis, distincto ab electione qua iam praeterijt. At electio efficax medij, seu volitio efficax illud in tempore exhibendi & applicandi omnipotentiam vt exhibeat, manet in Deo aeterna & immutabilis, & mouet se sola efficaciter omnipotentiam eo instanti quo decreuit operari. Quare non praebet nobis fundamentum concipiendi illam applicationem per modum actus voluntatis ratione distincti ab electione mediatorum, sicut in creaturis vsus distinguitur realiter ab electione praeterijta, & destinatione vtendi tali medio, suo tempore.

19. Queritur secundò, an Deus in eodem instanti rationis intenderit gloriam efficaciter omnibus praedestinatibus? Affirmat Suar, lib. 1. de praedestin. cap. 12. vbi docet, electionem omnium saluatorum factam esse in eodem signo rationis, inquam, inquam, tam Angelorum quam hominum, excepto Christo. Ratio eius est quia ipse electos nullus est ordo, propter quem quidam dicantur electi prius quam alij. Nam hic ordo potest tantum esse causalitatis: & in praesenti debet esse ordo finis, & eius quod ordinatur ad finem, quia versamur circa ordinem intentionis. Vnus autem electus non est finis gloriae alterius, sed omnes immediate ordinantur ad gloriam Dei & Christi. Deinde Deus intendit regnum electorum per modum vnus corporis, seu ciuitatis celestis. Ergo simul intendit omnia membra, ex quibus tale corpus constat. Nam ex eorum multitudine & varietate, totius corporis pulchritudo resultat.

20. Contrarium tamen verum esse existimo. Nam intentio, seu voluntas dandi gloriam, non fuit efficax, nisi praesens perseverantia vel bono statu finali. Atqui aliquorum perseverantia, vel bonus status finalis, pender ab alijs vt praedestinatibus, id est, vt sanctis & beatis cum Christo regnantibus: quando nimirum Deus illorum precibus, consideratis vt sunt à sanctis & beatis, suis quasi familiaribus & amicis inseparabilibus, ac templis gloriae suae viventibus, cōcedit aliquorum conuersionem, & perseverantiam aut exitum in bono statu. Quare sicut Christi praedestinatio fuit prior aliorum omnium praedestinatione: non solum quia reliquorum praedestinatio refertur ad gloriam Christi tanquam capitis praedestinatorum: sed etiam quia ceteri praedestinantur propter ipsius merita: Ita sanctorum illorum praedestinatio est prior eorum praedestinatione, qui propter illorum preces, vt sanctorum & beatorum, eliguntur efficaciter ad gloriam, mediante conuersione, & perseverantia, aut bono statu finali, quem ipsi impetrarunt.

Addunt aliqui Angelos fuisse prius praedestinos, quam homines: quia homines fuerunt tantum praedestinati ad reparandas ruinas Angelorum. Sed contra: primò, Angeli qui ceciderunt nunquam fuerunt efficaciter praedestinati. Secundò, non est verum homines tantum fuisse praedestinos per accidens, ex occasione ruinae Angelorum, vt ostendimus alibi: licet in executione impleant ruinas illorum, quatenus occupant sedes illas beatas, quibus Angeli man se indignos reddiderunt.

Quod autem dicitur Apocal. 3. *Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam*: significat tantum coronam gloriae pendere à perseverantia, fierique posse vt si nos legnes sumus & non satis solliciti, eam non assequamur, deturque alteri, qui eam promeruerit. Non tamen ita, vt iste parum coronam gloriae non sit consecuturus, si nos perseuerauerimus: quòdque iste non fuisset saluandus, nisi nos perissemus: Deo scilicet non decernente illi efficaciter gloriam, nisi propter nostram ruinam reparandam.

Ad primum Suar, argumentum Respondeo iam probatum esse aliquem esse ordinem causalitatis inter praedestinos, quandoquidem aliqui saluantur, propter alios. Causalitatis, inquam, in genere causa efficiens moralis, quae non vnus potest supradare prioritatem rationis, quam causalitas in genere causa finalis. Vbiunque enim est aliqua causalitas, est etiam prioritas naturae vel rationis, in eo consistens quòd vnus pendeat ab alio, vel quòd vnus sit ab alio, non vice versa. Adde vtique ordinem causalitatis, efficientis, & finalis, sic reperiri posse. Si nimirum Deus non modò propter preces Beati vt Beati, velut causam moraliter efficientem, id est, inducentem ad opus, det alicui conuersionem & perseverantiam: verum etiam hoc faciat ad illustrandam gloriam Beati: in quem finem solet Deus edere miracula in gratiam Sanctorum facta.

Ad secundum Respondeo primò, eodem argumento, si valeret, probari, ne Christum quidem fuisse prius alijs praedestinum, quod est contra Suarem ipsum. Etenim Christus est vnus e membris illius corporis, iuxta illud, Cor. 12. *Vos autem estis corpus Christi, & membra de membris*. Et pulchritudo illius resultat ex multitudine & varietate omnium membrorum, capitumque praecipue. Respondeo secundò, licet Deus intenderit regnum electorum per modum vnus corporis, non sequitur aequaliter aut aequè primò intendisse omnia illius membra. Potuit enim seruare aliquem ordinem dignitatis, atque etiam causalitatis: sicut re ipsa seruauit inter Christum & reliquos electos. Sic etiam orat pro tota aliqua communitate per modum vnus, orat magis pro illis quibus magis in ea praecipui sunt, & à quibus illius salus & bonum magis pender. Et qui amat conuenienter rectoque

Angeli non fuerunt prius praedestinati, quam homines.

Potest esse aliquis ordo causalitatis inter praedestinos.

ordine totam aliquam communitatem per modum vnus, magis amat eos qui in illa magis amandi sunt secundum eorum ordinem in bono communi. Magis, inquam, virtualiter licet expresse non distinguat illos ab alijs: Vt docet S. Thom. quest. 3. supplem. art. 3. ad 2.

24. Electio omnium mediourum non fuit facta in eodem signo rationis.

Quare tertio, an electio omnium mediourum sit facta in eodem signo rationis? Respondeo negatiue. Multa enim fuerunt electa ex occasione, & prauisione boni vel mali vsus aliorum mediourum. Vt v.g. mediu ad agendam penitentiam non fuit electum nisi ex occasione peccati commissi, eiusque prauisione: & interdum resistencia facta prioribus medijs, est causa cur Deus det alia efficaciora. Elegit autem ab aeterno eo modo, quo dat in tempore. Sic Paulum, contra illum qui recalcitrantem, conuertit potentiore miraculo Actor. 9. Et Exod. 4. v. 8 & 9. Deus Moyfi sic loquitur. Si non crediderint tibi, neque audierint sermonem signi prioris, credent verbo signi sequentis. Quod si nec duobus quidem his signis crediderint, neque audierint vocem tuam: sume aquam fluminis, & effunde eam super aridam, & quicquid haureris de flumine, vertetur in sanguinem. Vbi vides Deum addere miracula tractatis, ob fidem negatam prioribus, & duritiem cordis ad credendum. Multo autem magis bonus vsus mediourum solet esse causa, vt Deus alia & maiora suppediter, iuxta parabolam decem minarum. Luc. 19. v. 12. & sequentibus. Multa etiam impetrantur per preces, & alia bona opera, vt merita de congruo. Multa dantur propter ius acquisitum in vsu Sacramentorum, ad auxilia eorum fini contententia. Multa item propter ipsam iustificationem, & gratiam sanctificantem, cui debentur connaturaliter auxilia vite illi supernaturali proportionata. Multa denique ob preces aut merita aliorum, atque etiam non raro ex occasione peccati & malicie illorum. Interdum enim mouemur a Deo ad peccati detestationem vehementem, vsu peccati alieni, rursusque, vel ad conspectum poenarum quas subit.

25. Vt neque etiam electio rerum que nuuc est.

Sic etiam electio totius seriei, que ab initio mundi vsque ad finem decurrit, non fuit facta in eodem signo rationis, neque vnico actu per mentem indiuisibilem, & eiusdem rationis. Quaedam enim Deus voluit, quedam noluit, & tantum permisit. Item quedam amauit, quedam odit. Aliqua expetit antecedenter, alia consequenter. Nonnulla absolute, alia conditionate. Quaedam efficaciter, quedam simplici affectu desiderij. Ex. gr. voluit Deus antecedenter, & quidem efficaciter, propter suam bonitatem & ad se comunicandum, mundum creare, in eoque homines & Angelos constituere, & ad finem supernaturalis ordinare, quem etiam omnibus antecedenter expetit, sed non efficaciter & absolute. Consequenter vero voluit efficaciter & absolute finem illum omnibus quos prouidit vsuros medijs, vel habituros condiciones quas requisit. Poenam

verò & damnationem aeternam per se odit, neque per se absolute intendit aut intendere potuit: alioqui peccatum voluisset, sine quo poena & damnatio proprie dici esse nequit. Qui enim finem aliquem absolute & efficaciter intendit: vult necessarid omnia media sine quibus est impossibile consequi finem. Alioqui vellet simul, & non vellet, efficaciter & absolute. Vellet, vt supponimus: non vellet, quia non vult ea sine quibus impossibile est esse id quod consequi vult absolute & efficaciter. Quare sequi Deus non potest velle peccatum: ita neque potest antecedenter & absolute intendere id quod sine peccato esse nequit, cuiusmodi est poena & damnatio impij, cuius impietatem odit, & ad eam permissu tantum se habuit. Contra vero, iustorum bona opera expetit, & ad ea procuranda media constituit. Item quedam verò voluit, sed per modum simplicis desiderij patientis permissionem oppositi; vt plurima que praecepit vel consuluit: quedam omnino efficaciter & absolute, vt mundum creationem, Incarnationem Verbi, atque id genus. Quaedam respexit vt fines, alia vt media, alia vt subiecta mediourum ad fines.

SECTIO III.

De primo actu diuinae voluntatis praedestinantis, qui est intentio: & primo ad Deum omnibus creaturis intellectualibus salutem expetituri antecedenti voluntate?

Respondeo affirmatiue. Ita vt ante peccati prauisionem, Deus neminem reprobauerit, ne quidem negatiue, non volendo illi beatitudinem, & multo que minus voluerit quenquam damnare aut miserum reddere: sed contra, omnes ad vitam aeternam ordinauerit, licet non ad eod efficaciter volunt, vt non potatatur permissionem oppositi: efficaciter tamen secundum quid, & eod vsque vt media valida constituerit per que salutem consequerentur omnes, nisi malitia, vel negligentia creaturarum obstarat.

Probatur efficaciter ex 1. Tim. 2. Vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Vbi sermo quidem est de hominibus: sed non fuit deterit: conditio Angelorum, qui pariter omnes ad gloriam ordinati fuerunt: siue quia fuerunt satisfacti in instanti suae creationis: siue quia ad salutem & sanctitatem vocati: siue quia in eum finem creati omnes, sicut & ij qui remanserunt, & re ipsa finem illum consecuti sunt. Quod autem Paulus loquatur vniuersim de omnibus hominibus, patet primo ex vniuersali locutione, Vult omnes homines saluos fieri, que locutio sine necessitate non est restringenda. Secundo, ex duplici probatione, quam Paulus subiungit. Prima est, quia vnus est Deus omnium. Quo nomine cura & prouidentia paterna in omnes designatur. Secunda quia, vnus est mediator Dei & hominum, homo Christus